

Jaarplan 2024

INHOUD

1	KWALITEIT VAN BEZIT EN ORGANISATIE	6
1.1	Terreinbeheer	6
1.1.1	Kwaliteitscyclus terreinbeheer	6
1.1.2	Landgoederenherstel	7
1.1.3	Natuurherstelmaatregelen	8
1.1.4	Landbouwtransitie	8
1.1.5	Bosbouw	9
1.1.6	Faunabeheer Staverden	10
1.2	Gebouwen	10
1.2.1	Regulier onderhoud	10
1.2.2	Werkshuren	10
1.2.3	Kastelen, boerderijen, woningen, monumenten	11
1.2.4	Opengestelde Kastelen	12
1.2.5	Energietransitie	13
1.3	Grond	14
1.3.1	Areaalontwikkeling	14
1.3.2	Ruilingen/aankoop	14
1.3.3	Grondverwerving GNN	14
1.4	Museaal beheer	15
1.4.1	Presentaties	15
1.4.2	Digitalisering	16
1.4.3	Kwaliteitscyclus museaal beheer	16
1.5	Algemeen Kwaliteitsmanagement	16
1.5.1	Kwaliteitsdoelen voor het bezit	16
1.5.2	Certificering en Keurmerken	16
1.6	Personeel	17
1.6.1	Ondernemingsraad	17
1.6.2	Vacatures/werving & selectie	17
1.6.3	Vertrouwenspersonen	18
1.6.4	Duurzame inzetbaarheid	18
1.6.5	Actualisatie functieprofielen	18
1.6.6	Functioneringsgesprekken nieuwe stijl	18
1.6.7	Bijeenkomsten	18
1.6.8	Interne overlegvormen	18
1.6.9	Diversiteit en inclusie	19

2	INTERACTIE	20
2.1	Politiek/ bestuurlijke ontwikkelingen.....	20
2.1.1	Provinciale Staten	20
2.1.2	Groene Handhaving (BOA).....	20
2.2	Beleid, wet- en regelgeving.....	21
2.2.1	Provinciale wet- en regelgeving.....	21
2.2.2	Beleid GLK	21
2.3	Marketing, Communicatie en Fondsenwerving	22
2.3.1	Corporate Communicatie.....	22
2.3.2	Draagvlak en Fondsenwerving	22
2.4	Participatie	23
2.5	Educatie	23
2.6	Samenwerking.....	23
2.6.1	LandschappenNL.....	23
2.6.2	Belmonte.....	24
2.6.3	Natuur en Milieu Gelderland (NMG).....	24
2.6.4	Vereniging Molen Federatie Gelderland.....	24
2.6.5	Nationale Momumenten Organisatie (NMO).....	24
2.6.6	Stichting Oude Gelderse Kerken (SOGK)	24
2.6.7	Nationale Postcode Loterij	24
2.6.8	Samenwerking met terrein behorende organisaties (GOV).....	24
2.6.9	Erfgoed Alliantie.....	25
3.	EXPLOITATIE.....	26
3.1	Ontwikkelingslijn kosten/opbrengsten	26
3.2	Meerjarenovereenkomst provincie.....	27
4	ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN	28
4.1	bedrijfsvoering	28
4.1.1	ICT en Security	28
4.1.2	Duurzaamheid	28
4.1.3	Faciliteren van organisatie en medewerkers	28
5	FINANCIEEL BELEID	30
5.1	Stichting Het Geldersch Landschap.....	30
5.2	Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	30
5.3	Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen.....	30
5.4	Stichting Brantsen van de Zyp	30
6	TOEZICHT EN ADVIESRADEN	31
6.1	Raad van Toezicht	31

6.2 Raad van Advies.....	31
6.3 Beheer Advies Commissie.....	32
6.4 Advies Commissie Brantsen van de Zyp.....	32
6.5 Vermogens Beheer Advies Commissie.....	32
6.6 Accountant	33
Bijlage 1.Kengetallen.....	34
Bijlage 2.Merkverhaal.....	35

Het jaarplan “Een nieuw gezicht”

Het jaar 2024 wordt het jaar van verandering. Met een nieuwe directeur-bestuurder, een nieuw coalitieakkoord, omgevingswet die ingevoerd wordt en mogelijk de eerste uitvoeringsstappen om te komen tot gebiedsprocessen, waarbij invulling gegeven gaat worden aan een integrale inrichting van het landelijk gebied. Dit aan de hand van regio-arrangementen die tot dit moment nog niet voorhanden zijn. Dit jaarplan is tot stand gekomen in een nauwe samenwerking tussen de oude en nieuwe directeur-bestuurder. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de continuïteit van de organisatie. Uit de tussentijdse evaluatie van de Meerjarenvisie is naar voren gekomen dat er een paar accentverschuivingen nodig waren in de speerpunten. Voorbeelden daarvan zijn de diversiteit en inclusie en de herijking van de kwaliteitscyclus van het museaal beheer. De speerpunten zijn mede bepalend voor het beschikbaar stellen van financiële middelen.

De planvorming in het kader van vitaal landelijk gebied Gelderland (VLGG) zal mogelijk vanaf 2024 in meerdere gebieden van start gegaan. GLK huurt extra capaciteit in om samen met de andere terrein beherende organisaties deel te gaan nemen aan deze gebiedsprocessen om de doelen op het gebied van Landbouw, Natuur, Water, Wonen en Klimaat een plek te geven.

Het landgoederen herstelprogramma betreft het afmaken van de onderdelen van de landgoederen die in het kader van de Meerjarenvisie zijn geselecteerd. Het betreft de landgoederen Warnsborn, Mariëndaal, Hoevelaken en Barneveld. In het kader van de Regiodeal Veluwe wordt park, tuin en parkeerplaatsen bij kasteel Staverden gerenoveerd, resp. verplaatst.

Op landgoed Staverden worden ,als gevolg van de uitplaatsing van een agrariër in 2023, de eerste hectares nieuwe natuur in het beekdal ingericht én beheerd. Met de blijvende agrariërs wordt invulling gegeven aan extensivering van hun bedrijven.

Het programma Kwaliteitsimpuls Natuur, uitgevoerd door het Projectbureau GLK loopt volop. De komende jaren wordt ongeveer 1.000 hectare natuur versterkt of opnieuw ingericht.

Op de opengestelde kastelen wordt verdere invulling gegeven aan de presentatie “Ammersoyen in scherven” en “Invloedrijk Cannenburch”.

De personele ontwikkelingen en de organisatie vragen aandacht. Alhoewel GLK tot op heden goed ligt op de arbeidsmarkt, blijft de tijdsbesteding voor de invulling van alle vacatures, het begeleiden van zieken, veel aandacht vragen. Door alle externe ontwikkelingen zal strategisch nagegaan moeten worden hoe GLK het beste op deze ontwikkeling in kan spelen.

De voorbereidingen voor actualisatie/vernieuwing van de Meerjarenvisie (2026-2035) zullen in 2024 getroffen moeten worden, mede op basis van de uitgevoerde evaluatie en (externe) ontwikkelingen.

1 KWALITEIT VAN BEZIT EN ORGANISATIE

1.1 TERREINBEHEER

De kwaliteit van onze terreinen (bossen, natuurterreinen, parken en tuinen en landbouwgronden) heeft te verduren onder klimaatverandering, te hoge stikstofbelasting, maar ook gevolgen van gebruik in de directe omgeving. Bij dat laatste worden onder meer de recreatieve druk, inspoeling van vervuilende en vermestende stoffen en ontwatering bedoeld. Met goed terreinbeheer kunnen we veel gebieden nog wel aan het infuus houden, maar de echte oplossing ligt in een integrale aanpak met de omgeving. Naast onze kerntaak terreinbeheer zullen we ons de komende jaren nog meer moeten gaan richten op de integrale planvorming in de voor ons relevante gebieden binnen het Vitaal Landelijk gebied Gelderland (VLGG). Dit programma is de Gelderse aanpak van het Nationaal Programma Landelijk Gebied van het Rijk. De komende 10 jaar komen hier ook middelen voor het terreinbeheer beschikbaar uit het Transitiefonds. Rijk en provincie maken daar samen afspraken over.

1.1.1 KWALITEITSCYCLUS TERREINBEHEER

De kwaliteitscyclus van ons beheer staat beschreven in het Handboek terreinbeheer dat is opgesteld in het kader van de certificering SNL.

Beheervisies

In de beheervisies staat de lange termijn koers voor onze terreinen. Daarbij worden keuzes gemaakt voor de te realiseren doelen. Deze worden operationeel gemaakt in de jaarplannen van het beheer. De komende jaren wordt hierbij de integraliteit nog verder uitgewerkt, met prioriteit op de landschapsinclusieve landbouw. In 2024 zijn beheervisies gepland voor de volgende terreinen: Schaffelaar, Tongerense Heide / Wildlust, Wanninkhof, Reirinkbos.

Evaluaties

In 2024 zijn evaluaties gepland voor: Lienden, Laan te Ruurlo, Tandem, Cannenburch, Scherpenzeel en Klein Bylaer.

Beheerverslaglegging

In 2024 moet de beheerverslaglegging in het nieuwe systeem P8 geregeld zijn. Dit onderwerp is ook relevant voor de SNL audit, die in 2024 plaatsvindt.

Monitoring

In overeenstemming met de verplichtingen vanuit de SNL wordt een deel van de natuurterreinen gemonitord. Monitoringsresultaten worden jaarlijks met de betreffende beheerders gedeeld, om ook hiermee tot optimalisatie van het beheer te komen.

Voor het eerst zal een van de terreinen (Esterloo) gemonitord worden dankzij financiering uit een privaat fonds.

Cultuurhistorische analyses

Met gebruikmaking van provinciale subsidie zijn de afgelopen jaren voor veel terreinen van GLK CH-analyses gemaakt die bijdragen aan het opstellen van beheervisies en evaluaties. Ook in 2024 zal weer een aantal terreinen hiervoor worden aangemeld. De onderzoeken zijn behulpzaam bij het optimaliseren van het cultuurhistorisch beheer in de terreinen. Hierover worden gesprekken gevoerd met de beheerteams. Daarnaast dienen deze voor onderbouwing van projecten. Aansprekende onderwerpen zijn input voor speciale fondsenwervingsacties en worden actief benut voor de diverse communicatiekanalen.

1.1.2 LANDGOEDERENHERSTEL

Prioriteit hebben de landgoederen die in het kader van de Meerjarenvise zijn opgenomen. Voor 2024 staan de volgende herstelprojecten gepland op de volgende landgoederen:

Mariëndaal

Als laatste project op het landgoed zelf, resteert het herstel van de eendenvijver. De huidige parkeerplaatsen bij de ingang van het landgoed (Utrechtseweg en de Schelmseweg) worden verplaatst naar een centrale parkeerplaats na bij het oorspronkelijke koetshuis, behorend bij het huis Mariëndaal. Voor de ontwikkeling van het huis zijn eerste plannen opgesteld door de huidige erfpachter.

Hoevelaken

Voor het landgoed is een nieuw inrichtingsplan opgesteld welke door geïnteresseerden en belanghebbenden goed is ontvangen. Cruciaal daarbij is de aankoop van natuurgronden van een particulier, die aansluiten op ons huidige bezit. Als dan kan de herinrichting verder vorm krijgen.

Staverden

De revitalisering van de landgoedkern zal in 2024 de volgende onderdelen bevatten: verplaatsing van de huidige parkeerplaats in de kern naar de nieuwe locatie achter boerderij de Molen; de herinrichting van de directe omgeving van het informatiecentrum en vergroening bestaande parkeerplaats.

Ook wordt het kasteel gerestaureerd/gerenoveerd naast de Brasserie met betrekking tot voorzieningen. De directe omgeving van de Brasserie wordt aangepast ten behoeve van minder validen.

Schaffelaar

Indien de gemeente bereid is de destijds beschikbare middelen voor ontsluiting in te zetten voor het uitvoeren van beschoeiingsmaatregelen van de weide, zal dit in 2024 worden uitgevoerd.

Warnsborn

Voor het landgoed is nog een resterend project: het schonen én opnieuw beschoeien van diverse kleinere beeklopen. Voor 2024 is het onderzoek geprogrammeerd, waarna uitvoering in 2025 kan plaatsvinden.

1.1.3 NATUURHERSTELMAATREGELEN

Het projectbureau met programmaleider is gestart en in 2024 wordt dit verder operationeel door middel van een stuurgroep, inrichting van workflows voor projecten binnen AFAS en ontwikkeling van een management tool Power BI voor de projecten.

In het kader van de Meerjarenafspraken met de provincie zijn afspraken gemaakt over de verwerving en inrichting van terreinen, kwaliteitsimpuls bestaande natuur en verwijderen van invasieve exoten. Landschapsecologische systeemanalyses maken onder meer deel uit van afspraken met de provincie in het kader van de kwaliteitsimpuls voor bestaande natuur en de SPUK-regeling voor natuurherstel.

Voor diverse terreinen worden deze afgerond en dienen ze als basis voor de programmering van maatregelen.

Voor de beheervisies/evaluaties en inhoudelijke ondersteuning Projectbureau (extern gefinancierd) is de komende jaren structureel extra capaciteit nodig.

Met de provincie is in 2023 het overleg gestart over de aanpak van de natuurherstelmaatregelen in het kader van de SPUK (onderdeel Stikstofwet). De gelden voor SPUK2 zullen vanuit het landelijk Transitiefonds beschikbaar worden gesteld. Dat betekent dat we meerjarige afspraken met de provincie kunnen maken over de financiering (zie ook bij VLGG). Dit biedt ons de financiële mogelijkheid om daarmee structureel de capaciteit te vergroten.

Voor de bemensing van de gebiedsprocessen wordt een tweetal formatieplaatsen ingehuurd voor een periode van 3 jaar. Met de provincie worden meerjarige afspraken gemaakt voor financiering van de kosten van onze inzet in deze gebiedsprocessen.

Daarbij maken we onderscheid tussen:

1. Inzet van specialisten bij de voorbereiding en uitvoering van projecten
2. Apparaatskosten voor coördinatie programma Natuur van de provincie en beleidsondersteuning (laatste werd eerder vanuit DAB/DAEB vergoed)
3. Inzet capaciteit in gebiedsprocessen Vitaal Landelijk Gebied Gelderland.

1.1.4 LANDBOUWTRANSITIE

In 2017 is in aanvulling op het nieuwe landbouwbeleid van 2016 besloten om de landbouwtransitie bij GLK vorm te geven via 2 sporen:

1. Uitvoeren van een of meer pilots om te leren en ervaring op te doen met een integrale gebiedsaanpak;
2. Generieke spoor voor omschakeling naar landschapsinclusieve landbouw op alle landbouwgronden van GLK. De opgebouwde kennis en ervaring uit de pilots wordt gebruikt voor uitwerking van het generieke spoor.

Pilot Staverden

Na 3 jaar gesprekken met hoevepachters, individuele begeleiding en ondersteuning door GLK bij de ontwikkeling van bedrijfs- en beheerplannen, begint de gewenste transitie naar extensivering van de landbouw vorm te krijgen.

Met name door het uitplaatsen van de grootste pachter, ontstaat ruimte voor natuur, maatregelen in het kader van de kaderrichtlijn water en extensivering door de andere (hoeve)pachters. Met ingang van 2024 is het gehele bedrijf vrijgekomen. Met enkele pachters zijn afspraken gemaakt over het gebruik van de vrijgekomen landbouwgronden. Zij zijn de eersten met wie een contract is opgemaakt volgens de uitgangspunten van landschapsinclusieve landbouw. Belangrijkste onzekerheid is de opgave om water in het gebied vast te houden. Hiervoor loopt een LESA, maar de eerste resultaten daarvan zullen niet eerder dan eind 2024 beschikbaar komen.

Landschapsinclusieve landbouw

In 2023 is een flinke stap gemaakt in de verdere uitwerking van landschapsinclusieve landbouw. Daarbij is onder meer gebruik gemaakt van een subsidie uit het Actieplan Natuurinclusieve landbouw van de provincie. Onderdeel hiervan is het opnemen van voorwaarden in de pachtcontracten. De eerste contracten zijn met enkele grote pachters op landgoed Staverden afgesloten.

In 2024 zullen de voorwaarden verder worden uitgebreid naar de andere landschapswaarden en worden toegepast in nieuwe contracten.

Biologische landbouw en GNN

Met het biologisch bedrijf Veld en Beek, maar ook initiatiefnemers van Graangeluk en eigen pachters lopen gesprekken vanwege het niet samengaan van deze vorm van gebruik met de natuurdoelen vanuit het GNN. GLK wordt hierbij gesteund vanuit de provincie. Waar mogelijk zijn of worden afspraken gemaakt om landbouwgronden buiten het GNN in gebruik te geven.

1.1.5 BOSBOUW

Gedragscode natuur- en bosbeheer

In 2022 is de gedragscode soortenbescherming bosbeheer vastgesteld. In het beheer wordt met deze nieuwe gedragscode gewerkt. Knelpunten worden beleidsmatig onder de aandacht gebracht bij o.a. provincie en VBNE.

De nieuwe gedragscode gaat op een aantal vlakken verder dan de oude gedragscode. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor de houtoogst, evenals voor de kwaliteit van het bos als geheel.

De nieuwe gedragscode legt ook meer de nadruk op deskundigheid van beheerders en terreinmedewerkers. Daarom zal ingezet moeten worden op (herhaling van) scholing van medewerkers die in het bos werkzaam zijn. Het gaat daarbij met name om kennis van flora en fauna en de beschermingsregels voor deze soorten.

In 2024 volgt hopelijk een nieuwe gedragscode natuurbeheer. De doorwerking daarvan in het terreinbeheer zal in kaart gebracht worden en zal door o.a. voorlichting handen en voeten moeten krijgen in het reguliere beheer.

Houtoogstverbod

De provincie heeft in 2023 het herstelplan bossen in het kader van het Natura 2000 beheerplan Veluwe vastgesteld waardoor een houtoogstverbod geldt voor kwalificerende bossen op de Veluwe. GLK en

diverse andere particuliere eigenaren, aangevoerd door FPG/GPG, hebben in vervolg daarop een zienswijze ingediend in het kader van het Ontwerp Omgevingsverordening waarin dit verbod zou worden opgenomen.

Door een motie en amendement van de Staten moet door de provincie opnieuw met de grondeigenaren worden overlegd over de noodzakelijke maatregelen. Tot die tijd is het verbod nog wel van kracht en zijn er geen financiële compensatieregelingen. De uitkomst van dit overleg en de consequenties voor GLK moeten in 2024 duidelijk worden.

Verjongingen

Bosverjonging vindt met name plaats in opstanden die slecht in vitaliteit zijn via kleinschalige verjonging. Ook worden opstanden die hol staan (dun bebost zijn) doorplant. Veelal worden diverse soorten aangeplant met het oog het bos klimaatbestendiger te maken.

Realisatie bosdunningen /verjongingen in relatie tot houtoogstvolume

De stichting Probos heeft in 2023 een doorrekening uitgevoerd op de eigen houtoogstprognose van GLK. De resultaten hiervan waren nog niet beschikbaar bij de totstandkoming van dit jaarplan. Deze houtoogst ligt ca. 50% lager dan voorheen. Redenen hiervoor zijn houtoogstbeperkingen (en -verbod) vanuit de provincie, maatschappelijke weerstand tegen bomenkap en de ruime stand van een deel van het bosareaal. In 2024 zullen we een herijking uitvoeren van de prognose en mede op basis daarvan ook het gesprek met de belastingdienst moeten voeren over de consequenties van de bestaande afspraak in het kader van de Pro Rata regeling.

1.1.6 FAUNABEHEER STAVERDEN

Het faunabeheer op Staverden zal in 2024 herijkt worden. Het vertrek van de faunabeheerder en de resultaten van recent gehouden tellingen, zijn aanleiding om opnieuw te kijken naar organisatie, instructies én uitvoering jacht op het landgoed.

1.2 GEBOUWEN

1.2.1 REGULIER ONDERHOUD

Het onderhoudsprogramma POG is aan actualisering toe. Er moet opnieuw gekeken worden naar de onderhoudsprogramma's, periodiciteit en vervangingstermijnen. De actualisatie zal in 2024 met eigen mensen worden uitgevoerd.

Daarbij komt de regelgeving, die verandert met betrekking tot vervangingsinvesteringen en (groot) onderhoud. Vervangingsinvesteringen moeten gescheiden worden van onderhoud. Onze stelling is dat we niet afschrijven op gebouwen én dus ook niet op onderdelen. Verkenning in 2023/2024.

1.2.2 WERKSCHUREN

Werkschuur Buurmalsen

In de herfst van 2023 is gestart met de verbouw en verduurzaming van de werkschuur Buurmalsen. Voorzien is dat de verbouwing medio 2024 gereed zal zijn. Ook de erfinrichting en inrichting werkschuur zal dan afgerond zijn.

Werkschuur Loenen

Het jaar 2024 zal gebruikt worden om met de gemeente Apeldoorn tot overeenstemming te komen over de bouw van een nieuwe werkschuur. Het karakteristieke witte oorspronkelijke kantoor zal dan verbonden worden met de werkschuur. De oude kapschuur kan dan vervallen en het geheel zal verduurzaamd worden. Gezien de Natura 2000 omgeving en benodigd bouw blok, is 2024 als planjaar betiteld om de vergunningsaanvraag positief te doorlopen.

1.2.3 KASTELEN, BOERDERIJEN, WONINGEN, MONUMENTEN

Kasteel Staverden

In 2023 is succesvol de vergunningsprocedure doorlopen ten behoeve van restauratie/renovatie/verduurzaming kasteel Staverden. In 2024 wordt de eerste fase uitgevoerd en begin 2025 de 2^e fase, waarnaar in 2025 het kasteel medio zomer gereed is voor verhuur. GLK behoudt de mogelijkheid de ruimte op de begane grond een aantal keren per jaar om niet beschikbaar te hebben.

Brasserie Staverden

In 2024 is voorzien dat de toiletgroepen in de brasserie vervangen en uitgebouwd worden. Tevens wordt de directe omgeving van het gebouw aangepast ten behoeve van minder validen en elektrisch laden (auto/fiets).

Voormalige agrarische gebouwen Landgoed Staverden

Met de uitplaatsing van een agrarisch bedrijf komen in 2024 tal van bijgebouwen vrij zonder functie. Het is de bedoeling deze in de toekomst te slopen, in ruil voor een aantal bouwlocaties bij bestaande dorpen in de omgeving (rood voor rood regeling).

Met deze opbrengst kunnen daarna boerderij Olthof, boerderij de Molen en boerderij Meerzicht gerenoveerd worden.

Louisiana Hoeve Landgoed Zwaluwenburg

In de herfst van 2023 is gestart met de renovatie en verduurzaming van de Hoeve. Medio 2024 zal de Hoeve gereed zijn voor verhuur.

Tabaksschuur Grote Kweek

De voorbereiding van het project (sanering en restauratie) zal in 2023/2024 worden afgerond met het verkrijgen van een ontheffing inzake de wet Natuurbescherming en zal gerealiseerd worden in 2025.

Boerderij Petrea Wapenveld

Met de renovatie van de woning wordt in 2024 gestart. Nadat de gemeente besloten heeft dat de woning niet als vakantiewoning verhuurd mag worden, is het plan aangepast en komt deze woning na gereedkomen in 2025 weer beschikbaar voor verhuur.

Woninglocatie Hijink

Er wordt een procedure opgestart om een voormalige stal te wijzigen in een woonbestemming.

Voormalige pachtboerderij landgoed Biljoen

Met de gemeente wordt van gedachten gewisseld over de herontwikkeling van de voormalige pachtboerderij op Biljoen 4. De eerste schetsontwerpen zijn gereed. Op termijn is het de bedoeling, rekening houdend met het historisch verleden (op de locatie stond de boerderij Middelhagen naar Zwitsers model), te komen tot een woonlocatie. De ondergrond wordt dan in erfpacht uitgegeven om grip te houden op toekomstige ontwikkelingen. Dit traject wordt extern begeleid.

Ontwikkelingen De Goudsberg

Na een drietal jaren is de herontwikkeling van het recreatiegebied de Goudsberg met directe omgeving (weer) opgepakt door de gemeente Ede. Er wordt een integraal plan opgesteld voor het recreatie gedeelte en omgeving.

GLK is benaderd om een mogelijke rol te vervullen bij het Rijksmonument “De muur van Mussert” die op het recreatieterrein ligt. GLK heeft aangegeven bereid te zijn mee te denken, maar voorwaarden zal stellen aan herstel en onderhoud van het rijksmonument inclusief directe omgeving.

1.2.4 OPENGESTELDE KASTELEN

Kasteel Doorwerth

Met het vertrek van de (hotel)groep Bilderberg uit het Koetshuis en wensen van de zittende ondernemer in De Zalmen wordt in 2024 het Koetshuis voor 1 jaar verhuurd. We gebruiken deze periode om voor deze unieke situatie een integraal plan te maken voor Koetshuis en De Zalmen waarbij alle ontwikkelingen betrokken worden zoals: de doorontwikkeling van Doorwerth als poortlocatie, de wensen van Museum Veluwezoom om uit te breiden of te vertrekken (beiden hebben effect op het ruimtegebruik); de presentatie op Doorwerth vraagt ook binnen afzienbare tijd een nieuwe impuls vanwege de explosieve ontwikkeling van dagrecreatie met extra druk op de ruimte bij het kasteel en externe partijen die op zoek zijn naar ruimte voor presentaties. Hier moeten we afgewogen keuzes maken want niet alles kan. Voor de uitwerking zal een programma van eisen worden opgesteld, waaronder een minimaal exploitatieresultaat van beide gebouwen+.

In 2024 wordt de parkeerplaats P3 aangelegd, die dient als overlooplocatie en die tevens geschikt is om betaald parkeren mogelijk te maken.

Kasteel Hernen

Eind 2024 vertrekt de Bredius Stichting uit het kasteel. Hiermee komt een vleugel van het kasteel vrij, maar ook de plek waar ooit de Donjon heeft gestaan. Voor eind 2024 wordt een plan uitgewerkt om de nieuwe vrijgekomen ruimten te benutten voor de exploitatie, in combinatie met museaal gebruik en openstelling van de ruimtes voor publiek, alles passend binnen de kaders van het nieuwe bestemmingsplan en de bouwkundige mogelijkheden, constructie-eisen en installatietechnische (veiligheids)eisen.

Kasteel Ammersoyen

Naast het kasteel ligt een terrein wat gebruikt wordt voor evenementen en als overloopgebied. Vanwege de toename van regulier bezoek en evenementen is onderzoek nodig naar meer structurele afspraken met de grondeigenaar.

Kasteel Cannenburch

In 2023 zijn de route & signing, balie en winkels van het Poortenproject afgerond. Bij kasteel Cannenburch wordt met het project "Cannenburch Invloedrijk", gestart om de verbinding naar de omgeving van het kasteel te leggen vanuit de ensemble-gedachte. Voor de andere opengestelde kastelen wordt in 2024 verkend op welke manier de verbinding met de omgeving kan worden vormgegeven.

1.2.5 ENERGIETRANSITIE

Absolute prioriteit heeft het verduurzamen van ons gebouwenbestand en reductie energieverbruik. Een projectgroep werkt hieraan. Dit is een samenwerking tussen L&K (kastelen), Bouwkunde en Bedrijfsvoering.

De organisatie heeft in 2023 haar huidige positie laten onderzoeken met betrekking tot ondernomen acties, de impact ervan op de gewenste CO₂ reductie als organisatie te realiseren ten opzichte van het jaar 1990. Als bedrijf bestaat de verplichting dit inzichtelijk te maken en aan te geven welke verdere maatregelen genomen gaan worden. Tevens is in 2023 de CO₂ footprint van de organisatie bepaald. Op deze wijze is inzichtelijk waar GLK staat met betrekking tot de verduurzaming van haar organisatie. De energiekosten zullen naar verwachting na 2024 toenemen.

Er zijn inmiddels al forse besparingen gerealiseerd, maar voor 2025 is nog niet duidelijk of daarmee de stijgende energieprijzen kunnen worden opgevangen binnen bestaande begrotingen.

Acties voorzien in 2024 betreffen in ieder geval:

- Verduurzamen van de huurwoningen
Door middel van het aanbrengen van dubbelglas en indien mogelijk spouwmuurisolatie. De vijfde schijf (van 10) wordt door de afdeling bouwkunde uitgevoerd in combinatie met regulier schilderwerk.
- Huurder rapport
Voor iedere huurwoning is een rapport beschikbaar, waarbij inzichtelijk is gemaakt welke maatregelen de huurder zelf kan nemen om het energieverbruik terug te brengen.
- Onderzoek energiereductie opengestelde kastelen
Op de opengestelde kastelen wordt in navolging van de aanpak op kasteel Ammersoyen een energiescan uitgevoerd om tot energiebesparing te komen. Op basis van de ervaringen op kasteel Ammersoyen is circa 40% reductie haalbaar. Met kasteel Ammersoyen verkennen we in 2023 de nog resterende mogelijkheden. De verwarming zelf en de noodzaak tot klimaatbeheersing in verband met de aanwezige collectie zijn de hoofdpunten.

- Verduurzaming autopark
De vijfde schijf (van 10) wordt dit jaar uitgevoerd. De levering van de auto's is een aandachtspunt.
- Laadpalen
Dit jaar zijn laadpalen voorzien bij de werkschuur/medewerker thuis, daarnaast wordt de huidige benzineauto ingeruild voor een elektrisch voertuig. Er loopt een samenwerking met PowerGo voor het plaatsen van twee laadpalen op twee parkeerterreinen Staverden. Bij deze laadpalen wordt gebruik gemaakt van zonnepaneel velden die de stroom leveren voor de laadpalen. GLK ontvangt een vergoeding van € 0,05 per kWh.
- Zonnevelden
In 2023 is 1 zonnepanelenveld gebouwd op onder andere gronden van GLK tussen de A15 en de Betuwespoorlijn te Valburg. Komende jaren wordt ook gestart met de aanleg van zonnepanelen op water. Op basis van de RES-plannen (Regionale Energie Strategie) zullen mogelijke nieuwe locaties in beeld komen waar GLK medewerking aan kan verlenen.
Ons standpunt m.b.t. zonnepanelen en windmolens zal op actualiteit worden getoetst.

1.3 GROND

1.3.1 AREAALONTWIKKELING

De gewenste uitbreiding van het landgoed Hoewelaken, ten behoeve van de realisatie herinrichtingsplan, kan gerealiseerd worden door de aankoop van gronden (\pm 19 hectaren) in 2024 en 2025. Eerste tranche 2024 max € 200.000,- (circa 10-12 hectare).

1.3.2 RUILINGEN/AANKOOP

Doorwerth

In voorbereiding is de ruiling van gronden tussen Staatsbosbeheer (SBB) en gronden van GLK in de Manuswaard. Het initiatief ligt bij SBB in verband met regelgeving.

1.3.3 GRONDVERWERVING GNN

In de periode 2020 – 2023 waren externe rentmeesters voor GLK actief op een aantal dossiers die tot doel hadden grond te verwerven dan wel pachtvrij te maken voor het GNN. Deze externe rentmeesters waren actief binnen een project dat mede mogelijk werd gemaakt door de provincie. Eind 2023 is dit project geëindigd. In 2024 zullen de eigen rentmeesters van GLK de open einden van de dossiers die nog kansrijk zijn opvolgen, en proberen deze alsnog tot succesvolle afronding te brengen. Het betreft nog een aantal sleutelpercelen bij natuurterreinen, met name rondom Staverden en het Wisselse Veen en omgeving.

1.4 MUSEAAL BEHEER

1.4.1 PRESENTATIES

(Fondsenwerving) “Ammersoyen in scherven”

Dit is een Meerjarenprogramma waarvan de eerste fase eind 2023 afgerond moet zijn vanwege de eisen van diverse fondsen die een bijdrage hebben geleverd. Een groot aantal ruimtes is dan opnieuw vormgegeven en ingericht, zoals de bierbrouwkelder, evenals een Schervenlab, dat onderdeel uitmaakt van de landelijke Archeohotspots.

In 2024 start een nieuwe fase waarbij naast een eigen aandeel wederom maximaal van fondsen gebruik gemaakt gaat worden.

(Fondsenwerving) “Cannenburg invloedrijk”

In 2023 is het concept uitgewerkt en een eerste fysieke deel gerealiseerd. In 2024 vindt verdere uitwerking van de plannen en fondsenwerving plaats.

Expositie ‘Potverhalen’ op Cannenburg

Deze gaat bestaan uit bruiklenen uit een particuliere collectie 18de-eeuws Engels aardewerk. Financiering vindt plaats volledig met externe bronnen.

Kasteel Rosendael

Het parklandschap zal hersteld worden nabij de in- en uitgang van het park. Vanuit een integrale visie vindt nadere besluitvorming plaats over toekomstig gebruik van het souterrain en noordvleugel.

Landgoed Staverden

Een voorverkenning vindt plaats om na te gaan of het schrijven van een boek over het landgoed Staverden over geschiedenis heden en toekomstige ontwikkelingen haalbaar is. Dit in het kader van het honderdjarig bestaan van GL in 2029.

Slavernijverleden

In 2023 heeft een themabijeenkomst samen met erfgoed Gelderland plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot een aantal vervolgacties die in 2024 doorlopen:

- Er worden fondsen gezocht voor een verdiepend onderzoek samen met Erfgoed Gelderland) naar Sporen van Slavernijverleden m.b.t. bezittingen GLK (breder dan alleen de kastelen).
- Aanpassing presentaties, rondleidingen en middelen op Cannenburg, Rosendael/Zypendaal.
- Meewerken aan thematische excursies van Erfgoed Gelderland over Slavernijverleden.
- Meewerken aan de plaatsing van een monument, indien door de gemeente en de organisatie van Keti-Koti wordt gekozen voor park Zypendaal.

Toegankelijkheid

Door Zonnebloem is van alle opengestelde kastelen een scan gemaakt om de toegankelijkheid voor minder validen verder te verbeteren. Op een aantal kastelen zijn reeds maatregelen

gerealiseerd. Voor alle kastelen is de informatie op de website verbeterd. Prioriteit in 2024 ligt op Huis Verwolde wat dan als eerste opengesteld huis voor het grootste deel toegankelijk moet zijn voor minder validen. Door dit ook actief te communiceren willen we ook ervaring opdoen met het gebruik door de doelgroep om op basis daarvan vervolgstappen te kunnen zetten voor de andere kastelen. Daarbij wordt aangetekend dat de mate van toegankelijkheid voor alle opengestelde kastelen verschillend zal zijn.

1.4.2 DIGITALISERING

De grootste achterstanden van de digitalisering van de kerncollectie is inmiddels weggewerkt. Omdat de collectie steeds wijzigt wordt het onderdeel van het reguliere werkproces.

1.4.3 KWALITEITSCYCLUS MUSEAAL BEHEER

Het Handboek museaal beheer en Nota Museaal beleid moeten in 2024 gereed zijn. Het resultaat is een visie op het museale beleid en inzicht in de processen die nodig zijn voor optimaal beheer en behoud van de collectie.

Aandachtspunt blijft het klimaatbeheer op de kastelen. Dit is een langjarig project dat wordt gecontinueerd.

1.5 ALGEMEEN KWALITEITSMANAGEMENT

1.5.1 KWALITEITSDOELEN VOOR HET BEZIT

Het bezit van GLK bestaat uit enkele tientallen deelcollecties. Deze zijn in 2023 in kaart gebracht. Voor een deel van deze collecties moeten nog kwaliteitsdoelen worden vastgesteld en de kwaliteitscyclus herijkt. In 2024 zal dit onder meer gebeuren voor de gebouwen.

1.5.2 CERTIFICERING EN KEURMERKEN

Wij zien de aan ons toegekende keurmerken en certificaten als erkenning van de kwaliteit van onze inspanningen om de afgesproken doelen te bereiken. Dit betekent dat wij bij de inrichting van onze eigen kwaliteitscycli in beheer de eisen van de certificeringsinstanties integreren.

In het nieuwe coalitieakkoord van de provincie staan een paar passages die gaan over de kwaliteit van het natuurbeheer. Bij fracties leeft het beeld dat dit beter kan en dat waar nodig de provincie mogelijk moet kunnen bijsturen. Dit bekrachtigt dat wij volledige transparantie moeten bieden in de wijze waarop GLK de kwaliteit van haar beheer heeft geborgd, zowel qua maatregelen als financieel. Onderdeel van deze transparantie is een financieel dashboard voor het beheer.

Externe audit SNL

In 2024 staat een externe audit SNL gepland.

Zelfevaluatie / externe audit Museumregister

De zelfevaluatie zal worden uitgevoerd. Verwacht wordt dat we ook binnenkort weer binnen de steekproef vallen voor een externe audit.

Zelfaudit POM/FSC

Er wordt een externe FSC audit in 2024 verwacht.

Externe audit CBF

Ook vanuit CBF vindt mogelijk een externe audit in 2024 plaats.

1.6 PERSONEEL

De afdeling P&O zal in 2024 een belangrijke rol spelen in de ondersteuning van de nieuwe directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht (nieuw lid/trainee) om de organisatie op koers te houden. Daarnaast is het van groot belang dat het basiswerk op orde is. In 2023 is daartoe gestart met het op orde brengen van de personeels- en vrijwilligersadministratie, en met het actualiseren van de functieprofielen en arbeidsvoorwaarden.

De vele wijzigingen in de personeelsbezetting, in combinatie met ziekte-uitval en achterstand in de werkzaamheden, legt een relatief groot beslag op de huidige capaciteit van de afdeling. Om deze redenen wordt in 2024 extra capaciteit ingehuurd om een aantal werkvelden extra te ondersteunen. De punten die uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek naar voren kwamen, worden in 2024 opgepakt.

1.6.1 ONDERNEMINGSRAAD

Met de ondernemingsraad is afgesproken dat in 2024 in beeld wordt gebracht welke acties/beleid GLK heeft met betrekking tot duurzame inzetbaarheid medewerkers. Het is het belangrijkste speerpunt van de OR, vastgelegd in het "Pact van Staverden".

Met de OR zullen in 2024 nieuwe loonafspraken en eventuele overige voorwaarden met betrekking tot arbeidsvoorwaarden worden gemaakt. Zoals bekend heeft GLK een eigen arbeidsvoorwaardenpakket. De genoemde onderwerpen in het jaarplan zijn tevens onderwerp van gesprek.

1.6.2 VACATURES/WERVING & SELECTIE

GLK mag zich verheugen in het feit dat tot op heden openstaande vacatures nog altijd vervuld kunnen worden. Bij de werving en selectie zullen diversiteit en inclusie, de maatschappelijke betekenis van GLK een grotere rol gaan spelen bij de beschrijvingen dan tot op heden het geval is.

Verwacht wordt dat ook in 2024 de nodige wisselingen zullen optreden. In ieder geval zullen in 2024 op projectbasis en financiering vacatures beschikbaar zijn voor een applicatiebeheerder en een tweetal medewerkers ten behoeve van inzet gebiedsprocessen.

1.6.3 VERTROUWENSPERSONEN

De organisatie heeft inmiddels twee externe vertrouwenspersonen. In 2024 zal de huidige combinatie van de twee vertrouwenspersonen geëvalueerd worden.

1.6.4 DUURZAME INZETBAARHEID

GLK doet veel om haar medewerkers op een zo goed mogelijke manier inzetbaar te houden. R&IE, arbo-voorschriften en de eigen arbeidsvoorwaarden zijn daar voorbeelden van.

In 2024 wordt in beeld gebracht welk advies onderdeel zal zijn van ons beleid ten aanzien van duurzame inzetbaarheid en welke mogelijkheden aanwezig zijn om dit naar de toekomst toe nog beter te kunnen doen. Hiervoor wordt externe capaciteit ingehuurd.

1.6.5 ACTUALISATIE FUNCTIEPROFIELEN

De functieprofielen worden gefaseerd geactualiseerd. In 2024 is de tweede fase aan de orde.

1.6.6 FUNCTIONERINGSGESPREKKEN NIEUWE STIJL

Al enige jaren speelt de wens om de huidige systematiek van functioneren van functioneringsgesprekken/verslagen door te ontwikkelen tot 360 graden feedback gesprekken, al of niet in teamverband. Dit vereist meer dan alleen het houden van een gesprek.

In 2024/2025 wordt capaciteit ingehuurd om deze ontwikkeling in gang te zetten en de organisatie (houding, kennis, ondersteuning) in te kunnen laten spelen op deze ontwikkeling, naast de evaluatie van de huidige gesprekscyclus.

1.6.7 BIJEENKOMSTEN

Personeelsbijeenkomst

In 2024 worden weer een drietal personeelsbijeenkomsten georganiseerd.

Vrijwilligersbijeenkomst

De jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst zal in het voorjaar 2024 gehouden worden op een zaterdag.

1.6.8 INTERNE OVERLEGVORMEN

Binnen de organisatie vindt op allerlei plaatsen afstemmingsoverleg plaats, zoals de werkoverleggen, en beheerdersoverleg.

In het externe advies over de beheerorganisatie wordt ook geadviseerd om te werken aan een ontwikkelproces, waarbij de onderlinge samenwerking verbetert. In dat verband worden er diverse overlegstructuren opgezet tussen diverse functies waaronder senior beheerders, senior beleidsmedewerker Landschap, programmaleider Projectbureau en regiohoofden. In dit overleg staat de samenwerking centraal en vindt afstemming plaats over de operationele planning van werkzaamheden. Deelnemers hebben na een korte evaluatie de wens uitgesproken dit in het vervolg tweemaal per jaar te continueren. Ook komt er een senior beheerdersoverleg waarin operationele zaken die GLK breed spelen worden afgestemd, vergelijkbaar aan het kasteelmanagersoverleg. Voor de hoveniers en beheerders/boswachters zullen thematische overleggen worden georganiseerd.

1.6.9 DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Algemeen

In 2024 wordt het huidige diversiteit & inclusie beleid geactualiseerd, uitgaande van de 4 P's (publiek, personeel, partners en programma). Er zal een visie worden opgesteld waarbij ook gestreefd wordt naar verbreding van het donateursbestand en het profiel van de huidige bezoekers.

2 INTERACTIE

2.1 POLITIEK/ BESTUURLIJKE ONTWIKKELINGEN

2.1.1 PROVINCIALE STATEN

Het nieuwe college heeft in haar coalitieakkoord: “Gelderland gewoon doen” aangegeven wat de koers wordt voor de komende jaren. Enkele aandachtspunten die GLK rechtstreeks raken betreffen de koers voor natuur en erfgoed. Voor natuur zien we dat er meer transparantie verwacht wordt van de terreinbeheerders, in termen van beter zicht krijgen op de feiten, niet meewerken aan nieuwe belemmeringen vanuit natuur, bestemmingswijziging mogelijk maken (oude bosgronden buiten N2000/GNN), geen natuurstatus voor bosuitbreiding. Aan de andere kant liggen er ook kansen omdat complete ecosystemen worden nagestreefd, incl. biodiversiteit buiten N2000/GNN (mits niet belemmerend).

Bestaande afspraken t.a.v. GMS en VLGG staan niet ter discussie, termijn doelrealisatie is 2035.

Voor erfgoed is veel steun. Wel moet de samenwerking tussen erfgoedorganisaties op terrein van beheer en advisering tot meer efficiency leiden.. GLK behoort tot de ondersteuningsinstellingen, voor 2024 is de provinciale bijdrage geborgd n.a.v. een besluit van PS over de begroting in de Perspectiefnota 2024. De hoogte van deze steun na 2024 is nog onduidelijk.

2.1.2 GROENE HANDHAVING (BOA)

Voor de vastlegging van gegevens is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing en deels de Wet Politie Gegevens (WPG). In 2023 is een onderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op welke consequenties dit heeft voor de huidige werkwijze en verslaglegging van gegevens. Op basis van dit onderzoek zullen, indien nodig, in 2024 maatregelen worden genomen.

2.2 BELEID, WET- EN REGELGEVING

2.2.1 PROVINCIALE WET- EN REGELGEVING

Investeren in nieuwe gedeputeerden- en Statenleden

De nieuwe Staten wil meer op locatie vergaderen en aanwezig zijn. In samenwerking met NLO en GOV en samenwerkende erfgoedorganisaties (ondersteuningsinstellingen) zal hier thematisch gebruik van worden gemaakt. Ook zullen we als GLK maximaal gebruik maken van onze contacten met Statenleden en deze verder uitbreiden met nieuwe contacten. Het grootste deel van de Statenleden is nieuw.

Omgevingsverordening en -wet

De wet wordt ingevoerd per 1 januari 2024. Belangrijke ontwikkelingen zijn, dat het “nee, tenzij” principe wordt “ja, tenzij” en de wet wordt decentraal uitgevoerd. De consequenties van deze veranderingen zullen langzaam duidelijk worden. De ontwikkelingen worden gevolgd. Mogelijk heeft dit consequenties voor werkzaamheden, met name op gebied van afstemming met lokale overheden.

2.2.2 BELEID GLK

Implementatie Stichting Brantsen van de Zyp (BvdZ) en GLK structuur

Met ingang van 2024 wordt de Stichting BvdZ door GLK overgenomen en krijgt daarmee een positie naast de 3 andere stichtingen GL, GK en SF. Tevens zal een deel van het huidige bestuur, eventueel aangevuld met nieuwe leden als adviesraad worden geïnstalleerd.

Opstellen Recreatiebeleid

In 2023 is een kadernotitie opgesteld voor nieuw recreatiebeleid, dit zal in 2024 benut worden voor het opstellen van een nieuwe nota recreatie.

Opstellen Museaal beleid

In 2023 is de kadernotitie opgesteld voor de contouren van het nieuwe beleid. In het voorjaar 2024 zal de beleidsnota worden vastgesteld. Het museaal beleid kent 3 onderdelen: collectiebeheer, presentatie en bedrijfsvoering.

Nadenken nieuwe Meerjarenvisie 2026 – 2035

In 2024 zal een kadernotitie worden opgesteld voor de aanpak van de opstelling van de nieuwe Meerjarenvisie. Onderdeel zal ook het Educatiebeleid zijn waarvan de RvT een tussentijdse evaluatie heeft gevraagd.

2.3 MARKETING, COMMUNICATIE EN FONDSENWERVING

De marketingstrategie is erop gericht om de naamsbekendheid van GLK te verhogen, de vriendengroep te vergroten en differentiatie in het donateurschap aan te brengen.

2.3.1 CORPORATE COMMUNICATIE

Naamsbekendheid

Door het genereren van free publicity vergroot GLK de zichtbaarheid van onze organisatie. Via social media proberen we ons bereik te vergroten en nieuwe doelgroepen te bereiken. In 2024 zullen we met een merkonderzoek een periodieke meting doen van onze naamsbekendheid en imago.

Contentstrategie

We blijven de interactie met en de betrokkenheid van onze achterban stimuleren via onze content formats, waaronder ons tijdschrift, blogs en videoserie.

Onze langjarige samenwerking met Omroep Gelderland wordt gecontinueerd om de inwoners van Gelderland te inspireren om naar buiten te gaan en de natuur en kastelen van GLK te ontdekken.

Ons format magazine "Mooi Gelderland" zal worden vernieuwd in 2024. Tevens zal nagedacht gaan worden over de opvolging van de huidige beleefgids GLK.

Maatschappelijk debat

Ook in 2024 zullen we weer actief deelnemen aan het maatschappelijk debat. Er spelen veel thema's die raken aan onze kernactiviteiten, met name op het gebied van stikstof, klimaat en water speelt erg veel. Positieve voorbeelden zullen wij uitdragen. Ontwikkelingen op landgoed Staverden raken veel van deze onderwerpen en willen we daarom gebruiken als een icoonproject op de Veluwe. Wij dragen onze standpunten actief uit en zoeken interactie met stakeholders in Gelderland. In het landelijke debat trekken we samen op met de provinciale landschappen en worden we vertegenwoordigd door LandschappenNL

2.3.2 DRAAGVLAK EN FONDSENWERVING

Donateursbinding

Het betrekken en binden van bestaande donateurs is en blijft belangrijk voor het behoud van inkomsten en draagvlak. Dit doen we met een reeks van activiteiten, waaronder communicatie via ons tijdschrift, telefonische serviceverlening, de nieuwsbrieven en het organiseren van evenementen voor donateurs en SuperSpeurders.

Vergroten vriendengroep

Zoals geformuleerd in onze marketingstrategie richten we ons op het vergroten en het verbreden van onze vriendengroep, om daarmee een cultureel diverser publiek aan te spreken en het draagvlak voor onze missie te vergroten en om gerichte financiële steun te kunnen

verwerven. We continueren ons leadswervingsprogramma waarbij we regelmatig nieuwe proposities testen.

Om nieuwe donateurs te werven zullen we ook in 2024 wervingsacties opzetten. De resultaten van het project 'Differentiatie donateurschap' zullen uitgewerkt worden in vernieuwde donateursproposities die we in 2024 gaan introduceren. Daarbij zal ook een alternatief voor de huidige Beleefgids GLK worden geïntroduceerd als welkomstgeschenk.

Extra inkomstenwerving

Met het aanwijzen van de nieuwe rol 'Fondsenwerver / relatiebeheerder' hebben we inmiddels ingezet op meer capaciteit voor en strategische focus op fondsenwerving bij stichtingen, vermogensfondsen en grote gevers. De eerste ervaringen zijn positief.

2.4 PARTICIPATIE

In 2024 zijn geen nieuwe initiatieven voorzien voor wat betreft burgerparticipatie. Bestaande worden gecontinueerd, zoals bijvoorbeeld Hoevelaken.

2.5 EDUCATIE

In 2023 is het nieuwe educatiebeleid vastgesteld. De formele en informele educatieactiviteiten zijn in 2023 in beeld gebracht. De formele activiteiten zijn vastgesteld. Het Q-team Educatie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging en programmering. Het aanbod komt momenteel nog grotendeels voort vanuit het erfgoed en niet vanuit het groen. Hiervoor worden in 2024 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Inventarisatie behoefte (bij onderwijs) en aanbod concurrerende groene aanbod (met verbinding naar rood)
- Op basis daarvan besluit om Basislespakket te laten opstellen en dit in te voeren als aanbod voor aangevraagde activiteiten
- Vaststellen aandeel van deze activiteiten t.o.v. van het totale aanbod, omdat dit consequenties heeft voor de totale beschikbare capaciteit en de benodigde inzet van capaciteit voor de kwaliteitsborging (begeleiding door betaalde medewerkers en scholing).

2.6 SAMENWERKING

De samenwerking met tal van partijen wordt gecontinueerd.

2.6.1 LANDSCHAPPENNL

LandschappenNL is de overkoepelende samenwerkingsorganisaties van de 12 zelfstandige provinciale landschappen en landschapsorganisaties. De samenwerking met de koepel is

goed en richt zich in 2024 voor zover nog aan de orde op het staatssteun dossier, impact, ,
continuering Postcode Loterij naast nationale dossiers.

2.6.2 BELMONTE

De stichting Beheer en behoud Arboretum Belmonte beheert het Arboretum Belmonte voor GLK. De afstemmingsmomenten zijn twee keer per jaar tussen de beide directeuren.

2.6.3 NATUUR EN MILIEU GELDERLAND (NMG)

Met de NMG wordt de samenwerking gecontinueerd. In Natuur en Landschaps Overleg (NLO) vindt strategische afstemming plaats. Belangrijke dossiers in 2024 zijn coalitieakkoord, RES, VLG, landbouwtransitie en waterschappen. Ook wordt in NLO verband het jaarlijkse oogstfeest georganiseerd begin oktober.

2.6.4 VERENIGING MOLEN FEDERATIE GELDERLAND

Met de vereniging Molen Federatie Gelderland en de vrienden van de Gelderse molen wordt de belangenbehartiging vormgegeven. Het doel is een professionaliseringsslag van de huidige omgeving van moleneigenaren en het molenbestand in Gelderland in stand te houden. De nieuwe directeur-bestuurder is toegetreden tot het bestuur.

2.6.5 NATIONALE MOMUMENTEN ORGANISATIE (NMO)

De Nationale Monumenten Organisatie faciliteert de erfgoedsector en organiseert landelijke kennisdagen, taxaties en in toenemende mate belangen voor haar leden, samen met andere partijen. Met de nieuwe directeur-bestuurder heeft een kennismakingsgesprek plaatsgevonden. Uiteindelijk beslist de ledenvergadering of een eventuele bestuurslidmaatschap van GLK gecontinueerd wordt.

2.6.6 STICHTING OUDE GELDERSE KERKEN (SOGK)

Met de SOGK wordt de huidige samenwerking gecontinueerd.

2.6.7 NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

LandschappenNL onderhoudt de contacten met de Nationale Postcode Loterij. Jaarlijks ontvangt Geldersch Landschap circa € 900.000 aan projectmiddelen. Vanaf 2022 geldt een aangescherpte overeenkomst die jaarlijks met de directeur-bestuurder op onderdelen wordt besproken. Het betreft onder andere integriteit, jaarrekening, goedkeurende accountantsverklaring en governance.

2.6.8 SAMENWERKING MET TERREIN BEHERENDE ORGANISATIES (GOV)

In het grondeigenarenoverleg (GOV) zitten alle grondeigenaren van de Veluwe. Dit samenwerkingsverband vertegenwoordigt daarmee ook bijna alle beheerders in Gelderland. We zien dat regelmatig dit belang van de grondeigenaar vergeten wordt bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Verwacht wordt dat met de nieuwe GS en Staten weer diverse onderwerpen om een gezamenlijke aanpak vragen.

2.6.9 ERFGOED ALLIANTIE

Deze blijft bestaan, maar verwacht wordt dat daar nieuwe afspraken gemaakt gaan worden over de wijze van samenwerking tussen de erfgoedorganisaties. Het nieuwe coalitieakkoord wil dat efficiënter gewerkt gaat worden tussen deze organisaties, maar is nog onduidelijk waar dat op is gebaseerd. Dit vraagt om meer duidelijkheid vanuit de erfgoedorganisaties, maar kan ook leiden tot afspraken tussen provincie en ondersteuningsinstellingen. Dat zal in 2024 duidelijk worden.

3. EXPLOITATIE

Nieuwe inkomsten in de exploitatie-sfeer zijn noodzakelijk de komende jaren. Traditionele inkomsten uit het bos, landbouw staan onder druk vanwege de transitie, terwijl huur e.d. onder druk staan als gevolg van de energieprijzen.

3.1 ONTWIKKELINGSLIJN KOSTEN/OPBRENGSTEN

Het exploitatieresultaat zal de komende 3 jaar afnemen totdat er een evenwicht ontstaat tussen de jaarlijkse min of meer reguliere in- en uitgaven. De afgelopen jaren was sprake van een jaarlijks positief resultaat welke terugloopt. Dit is ook voor 2024 het geval. Voor 2024 is er nog sprake van een positief exploitatieresultaat. De exacte cijfers zijn opgenomen in de begroting van de diverse stichtingen 2024.

Naast kostenbeheersing, besparingen energie én verduurzamingsprogramma (o.a. verhuurde gebouwen) zullen nieuwe inkomstenbronnen gevonden moeten worden. En bestaande geconsolideerd, zoals SNL, SIM en provinciale bijdragen. Deze staan deels al opgenomen in de overige hoofdstukken maar worden hierna kort samengevat:

Donateurs

- Verhoging regulier donateurschap (besluit reeds genomen voor nieuwe donateurs);
- Introductie geefcirkels, 1.000 donateurs voor € 1.000, -

Fondsenwerving

Actieve fondsenwerving verder ontwikkelen en meenemen in projectencyclus (loopt).

Overeenkomsten met provincie

- Verkenning nieuwe DAB/DAEB ondersteuning Provincie. In 2024 worden geen DAB/DAEB-uren geboekt die gemaakt worden t.b.v. VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland) op. Deze worden als apart project gedeclareerd. Gesprekken over financiële vergoeding inzet zijn gestart;
- Project-uren beter doorberekenen aan projecten. Wordt opgenomen in de nieuwe projectinrichting AFAS;
- Integrale kostprijs (zelfde uurtarief als Staatsbosbeheer). Gesprekken met provincie zijn gestart; SNL bijdragen structureel van 84% naar 95%. In 2024 start de voorbereiding van de nieuwe aanvraag 2026-2031. Deze eventuele verhoging wordt door LandschappenNL getrokken in afstemming met de afzonderlijke landschappen.

Marktpartijen

- CO₂ certificaten (ontwikkelingen worden gevolgd);
- Projectontwikkeling op een aantal locaties:
 - Biljoen: locatie voormalige boerderij Biljoen 4

- Staverden: locatie voormalige boerderij en stallen Meerhoeve;
- Energieproductie op locaties buiten GNN/ (ex) WCL/(ex). We hebben er nu 2 (Molenkamp en langs A15 - ± 25 hectare);
- Herontwikkelen bouwlocaties en ondergrond in erfpacht (erfpachtcanons).

Rijkspartners

- In 2024 zullen we ook de 1e tranche groen SIM (2025-2030) opnieuw gaan aanvragen bij de RCE.

Marktconforme prijzen

- Toegangsprijzen kastelen met benchmarks op peil houden (loopt);
- Hout optimaal aanbieden (is werkgroep voor);
- Huur en pacht (loopt).

3.2 MEERJARENVEREENKOMST PROVINCIE

Bestaande Meerjarenovereenkomst

Met de provincie zijn in het kader van de SPUK een aantal Meerjarenovereenkomsten afgesloten, waarbij gebruik is gemaakt van de bestaande subsidieregelingen. De “oude” partnerovereenkomst is door de provincie stilzwijgend beëindigd.

Provinciale bijdrage GK voor meerdere jaren vastleggen.

GLK heeft t.a.v. het erfgoed de status van ondersteuningsinstelling. Voor 2024 is de Boekjaarsubsidie weer voor een jaar door de provincie vastgesteld. Na 2025 zal er nog wel een vorm van financiële ondersteuning zijn, maar niet duidelijk is voor welk bedrag en welke tegenprestaties daarvoor worden gevraagd. Het nieuwe coalitieakkoord geeft aan dat er meer samenwerking gevraagd wordt van deze instellingen op het gebied van beheer en advisering en dat daardoor efficiënter gewerkt kan worden. Het is nog niet duidelijk wat hiervoor gevraagd wordt van GLK en of dit wordt vastgelegd in een prestatieverplichting.

Regiodeal Veluwe

In het kader van de Regiodeal Veluwe lopen projecten door tot en met 2024, mogelijk wordt dit tot en met 2025. Door onduidelijke besluitvorming in de bestuurlijke regiegroep is een deel van het aangevraagd en toegekende budget niet beschikbaar. De onderdelen uit het project voor de landbouwmaatregelen kunnen grotendeels wel uit de (nieuwe) landbouwregelingen worden gefinancierd. Zo heeft in 2023 de uitplaatsing van de grootste pachter plaatsgevonden met behulp van de verplaatsingsregeling van de provincie. In 2024 lopen de projecten voor park en tuin die in 2021 en 2023 zijn toegekend nog door. Daarnaast is budget beschikbaar voor het informatiecentrum. De regiodeal Veluwe betreft voor GLK diverse projecten op Staverden.

Inmiddels wordt gewerkt aan een volgende editie van de Regiodeal. GLK brengt daar de nog niet uitgevoerde onderdelen van de Regiodeal 1 weer in.

4 ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN

4.1 BEDRIJFSVOERING

De afdeling bedrijfsvoering werkt in 2024 aan de drie vakgebieden:

- ICT en security
- Duurzaamheid
- Faciliteren van organisatie en medewerkers.

4.1.1 ICT EN SECURITY

Doel is het ICT-landschap van GLK zo optimaal mogelijk werkend te krijgen/houden (gebruiksvriendelijk, data-driven, wet- en regelgeving volgend, afleggen van verantwoording). In 2024 worden daarom meer processen ingericht in AFAS. O.a. voor HRM en Projecten. Er wordt daarbij ook gewerkt aan koppelingen met andere applicaties. Maar ook door het samenbrengen van collega's in een key-usergroep waarmee onderlinge afstemming van inrichtingen wordt geborgd. Evenals het structureel testen van (nieuwe) applicaties en toepassingen.

Een veilige werkomgeving is een voorwaarde. Onze data moet veilig zijn voor kwetsbaarheden. In 2024 wordt aandacht gegeven aan het uitwerken van de aanbevelingen verkregen vanuit externe audits. Er wordt een opleiding security gegeven aan medewerkers en er wordt onderzocht of een security verzekering interessant is voor GLK. Het beleid t.a.v. het vergroten van de ICT-veiligheid richt zich op drie punten: het monitoren en bewaken van de afspraken met externe ICT partners, het vergroten van de awareness bij medewerkers en het verder uitbouwen van de samenwerking met andere landschappen op ICT gebied.

Projectmatig wordt voor 3 jaar een functioneel applicatie-beheerder aangesteld. Op basis van een evaluatie na deze periode vindt besluitvorming plaats over eventuele structurele invulling.

4.1.2 DUURZAAMHEID

Samen met de afdeling bouwkunde werkt bedrijfsvoering het onderwerp duurzaamheid in 2024 verder uit. Vanuit vele disciplines komt over dit onderwerp eind 2023/begin 2024 informatie. Zo start in september 2023 een groep studenten die de duurzaamheid van huis Zypendaal in kaart gaat brengen en aanbevelingen gaat geven. Vanuit vrijwilligers wordt input ontvangen over het energieverbruik, worden energiescans opgesteld voor de opengestelde kastelen en werkschuren. Tevens verricht een stagiair onderzoek naar het aandeel van energie in onze producten. De CO2 footprint is in 2023 gereed.

4.1.3 FACILITEREN VAN ORGANISATIE EN MEDEWERKERS

De medewerkers van bedrijfsvoering ondersteunen waar mogelijk alle afdelingen. Archief en secretariaat werken daarbij samen aan een adequate documentenstroom, contract- en

vastgoedadministratie verrichten werkzaamheden m.b.t. contracten en afrekeningen m.b.t. o.a. huren, pachten, terrein- en locatiegebruik en jacht.

In 2024 zal veel aandacht gegeven worden aan de conversie van CRS2 naar P8. De applicatie voor contract- en vastgoedbeheer. De impact is groot. Ervaringen worden momenteel opgedaan bij de landschappen Zeeland en Friesland (daar is de conversie al uitgevoerd). Alvorens GLK over kan gaan zullen de eisen die daarvoor zijn geformuleerd moeten zijn ingericht. De koppeling met AFAS moet volledig operationeel zijn. Na de conversie, waarbij de minimale functionaliteiten van CRS2 zijn ingericht, wordt gekeken welke functionaliteiten naar de toekomst toe gewenst zijn.

Bij het secretariaat worden werkzaamheden overgenomen van P&O. De volledige bestelling, voorraadbeheer en uitlevering van kleding aan de vrijwilligers gaat dan via het secretariaat.

5 FINANCIIEEL BELEID

5.1 STICHTING HET GELDERSCH LANDSCHAP

Voor GL wordt in 2024 een resultaat voorzien van -/- € 71.600,-.

De overeenkomst met Belastingdienst met betrekking tot de houtoogst moet worden gecontinueerd op basis van de gerealiseerde resultaten van de afgelopen jaren. Voor de afhandeling van het VGG-dossier is een voorziening opgenomen.

5.2 STICHTING VRIENDEN DER GELDERSCHE KASTEELN

Voor GK wordt in 2024 een resultaat voorzien van € 0,-.

De Provinciale bijdrage is voor 2024 reeds toegekend. Voor de jaren erna zal met de provincie afgestemd worden of een prestatie overeenkomst aan de orde is.

5.3 STICHTING STEUNFONDS GELDERSCH LANDSCHAP EN KASTEELN

Voor het Steunfonds wordt in 2024 een resultaat voorzien van -/- € 928.400,-

5.4 STICHTING BRANTSSEN VAN DE ZYP

Afhankelijk van de overdracht van de Stichting zal een begroting opgesteld dienen te worden. Voor 2024 wordt een resultaat voorzien van € 0,-.

6 TOEZICHT EN ADVIESRADEN

In de statuten van de Stichtingen en het bijbehorende reglement is uitgewerkt welke rollen de diverse Raden en commissies hebben. Ook is vastgelegd ten behoeve van wie het advies wordt uitgebracht. Hierna worden de belangrijkste onderwerpen ten behoeve van het toezicht en advies genoemd.

6.1 RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het functioneren van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht is voltallig. In 2024 loopt de eerste termijn af van 4 leden en vertrekt 1 lid per 1 januari. Er worden twee nieuwe leden gezocht, waarvan tenminste 1 lid een biculturele achtergrond heeft. Hiervoor wordt een wervingsbureau ingeschakeld.

Inhoudelijk potentiële thema's, naast alle gebruikelijke onderwerpen als jaarrekeningen, jaarverslag 2023 en jaarplan 2024, zijn natuurherstel, kwaliteitscyclus museaal beheer, Omgevingswet, levend erfgoed naast voortgang landbouwtransitie, GNN en verduurzaming. De ontwikkelingen met betrekking tot de integrale gebiedsprocessen in het kader van VLG is in 2024 zeer actueel, naast het opstarten Meerjarenvisie 2026 – 2035.

Met de nieuwe directeur-bestuurder zullen afspraken gemaakt moeten worden over de eventuele vernieuwing directie-rapportage, KPI's en uiteindelijke keuze te bespreken onderwerpen voor 2024.

De inhoudelijke vergaderingen Raad van Toezicht 2024 vinden plaats op 15 februari, 23 mei, 10 oktober en 12 december. De thema vergaderingen Raad van Toezicht 2024 vinden plaats op 18 april en 14 november. De zelfevaluatie van de Raad van Toezicht 2023 vindt plaats op 16 januari 2024.

6.2 RAAD VAN ADVIES

De Raad van Advies adviseert de directeur-bestuurder. Deze geeft aan op welke wijze met de adviezen is omgegaan.

Voor de Raad van Advies loopt in 2024 van een vijftal leden de eerste termijn af.

In 2024 zijn potentiële onderwerpen onder meer Omgevingswet, museaal beheer, recreatiebeleid, landbouwtransitie, natuurherstel, marketing, energietransitie, diversiteit en inclusie en duurzaamheid. De Raad zal tevens een eigen onderwerp agenderen per vergadering.

De vergaderingen Raad van Advies 2024 vinden plaats op 21 maart, 6 juni en 21 november.

6.3 BEHEER ADVIES COMMISSIE

De Beheer Advies Commissie adviseert de directeur-bestuurder op tal van inhoudelijke thema's op het gebied van natuur, landschap, erfgoed, gebouwen en museaal beheer. De directeur-bestuurder geeft aan op welke wijze met de adviezen is omgegaan.

De voortgang landbouwtransitie, onderhoud en herbestemming gebouwen, natuurherstel, kwaliteitscyclus museaal beheer, educatie en de cultuurhistorie zijn potentiële onderwerpen om in de Beheer Advies Commissie te bespreken, naast diverse terreinonderzoeken. Betrokkenheid bij de visies en evaluaties blijft een wezenlijk onderdeel van de commissie. Daarnaast consulteren we individuele leden over actuele vraagstukken.

Voor de commissie zal in 2024 voor een vijftal leden de termijn af lopen.

De vergaderingen Beheer Advies Commissie 2024 vinden plaats op 6 februari, 28 mei en 26 november.

6.4 ADVIES COMMISSIE BRANTSEN VAN DE ZYP

De Beheer Advies Commissie BvdZ start in 2024 en adviseert de directeur-bestuurder ten aanzien van het beheer van de volledige collectie portretten.

6.5 VERMOGENS BEHEER ADVIES COMMISSIE

De Vermogens Beheer Commissie adviseert de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht via de Financiële Audit Commissie, die onderdeel is van de Raad van Toezicht. Het betreft het beleggingsstatuut, vermogensbeheer en het overleg met de Vermogensbeheerder.

Duurzaamheid van de portefeuille, als mede het huidige beleggingsprofiel, zijn in 2024 de centrale thema's. Vermogensbeheerder InsingerGilessen zal dit jaar ook invulling geven aan de mogelijkheid tot fondsenwerving. Mogelijk zal in 2024 een ALM-studie worden uitgevoerd. Op basis hiervan kan een actualisatie van het beleggingsstatuut aan de orde zijn.

In 2024 is tevens aan de orde of de termijn van InsingerGilessen verlengd wordt met een derde termijn of dat in 2024 een nieuwe selectie plaatsvindt (2e helft 2024).

In 2024 treedt de huidige voorzitter af. De commissie is voltallig én zal uit hun midden een voorzitter kiezen.

De vergaderingen Vermogens Beheer Commissie 2024 vinden plaats op 25 januari, 11 maart, 5 september.

6.6 ACCOUNTANT

De accountant rapporteert onafhankelijk aan de directeur-bestuurder en aan de Raad van Toezicht. Jaarlijks wordt een controleplan opgesteld en vindt interimcontrole plaats, wat leidt tot de managementletter.

Baker Tilly is per 1 oktober 2022 onze nieuwe accountant geworden. Gezien de positieve ervaringen is in 2023 besloten de overeenkomst voor de volledige 4 jaar aan te gaan.

BIJLAGE 1. KENGETALLEN

Bezit

- 36 kastelen, landhuizen en kasteelruïnes (7 opengestelde kastelen/landhuizen, alle 7 zijn geregistreerd museum)
- 651 gebouwen waarvan 83 rijksmonumenten en 50 gemeentelijke monumenten
- 26.568 collectiestukken, waarvan ca. 5.000 kerncollectie
- 11.905 hectare landgoederen en natuurterreinen

Financiën

- Inkomsten van € 21,5 miljoen
- 40,7% baten van subsidies overheden

Draagvlak

- 243.824 bezoekers kastelen
- 48.694 donateurs
- 130.437 volgers social media
- 17 participatieprojecten

Organisatie

- 135 medewerkers, 5 BBL en stagiaires
- 938 vrijwilligers, waarvan 371 werkzaam op de kastelen, 498 in de natuurterreinen en 69 kantoor/leden raden
- Verdeling x/m – x/v is: 56% - 44%
- Gemiddelde leeftijd 47,3 jaar

Maatschappelijke baten (gemiddeld jaarlijks)¹

- Recreatieve beleving: €16 miljoen
- Recreatieve exploitatie: €1,3 miljoen
- Werkgelegenheid: €1,2 miljoen
- Woongenot: € 3,3 miljoen
- Klimaatbescherming door koolstofvastlegging: €2 miljoen
- Bijdrage aan drinkwaterbereiding: € 0,6 miljoen

¹ Witteveen+Bos, 2017. Waardebepaling van de instandhoudingsinspanning van Geldersch Landschap en Kasteelen, Rotterdam. Het betreft hier slechts enkele voorbeelden.

BIJLAGE 2. MERKVERHAAL

Voor een bijzondere beleving hoef je niet ver te zoeken.

In Gelderland wachten je imposante kastelen, landgoederen en natuurgebieden om je mee te voeren naar vroegere tijden of gewoon om van te genieten.

Want hier hebben bijzondere mensen en families, geleefd, gewerkt, hebben oorlogen gevoerd, zijn legendes, helden en unieke landschappen ontstaan.

Dit rijke bezit wordt op een professionele en inspirerende manier behouden voor de toekomst.

Dwalend tussen kasteelmuren en de sfeer proevend van de authentieke inrichting komt het verleden écht tot leven.

Genietend van de grote variatie aan soms eeuwenoude natuurgebieden zie je ook het belang ervan voor morgen.

Buitengewone verhalen van vroegere bewoners leiden je door een levend geschiedenisboek.

Loop door de gangen waar zij gelopen hebben, over heiden, akkers, bossen en wandelpaden die zij hebben aangelegd.

Laat je inspireren door de eigenzinnige Gelderse historie met de vele bijzondere kastelen als toegangspoorten naar de omliggende landschappen en de vele verhalen die daarover zijn te vertellen.

Laat je verwonderen en kom terug vol verhalen.

